

Prof. Albert Sič
Gradarska ul. 18
LJUBLJANA
JUGOSLAVIJA

NOVICE

za inozemstvo 25. L. Oglasi, za 1 mm
višine in širine 1 kolone (65 mm):
za trgovske in obrtne oglase 50 stol.,
za osmrtnice, zahvale, poslana, va-
bila L. 1'20, oglase denarnih za-
vodov L. 2'— Mali oglasi: 30 stol.
— Manj L. 3'—

Narodna pesem

Najlepši biser v kulturnem bogastvu našega naroda so naše narodne pesmi. Pripovedujejo nam o junških delih naših pradedov, pripovedujejo nam o bojih s Turki, o vilah, ki so pomagale ljubljencu-junaku. Vse večje dogodke v domači zgodovini je narod opeval. Junake teh pesmi je narod skoro vedno izpremenil v domače veljake, ki govore jezik ljudstva, ki mislijo kot misli ljudstvo: bistroumno, a preprosto. Tako bližje so nam ti junaki v narodnih pesmih! Pred stoletji so se borili in umirali, stoletja so stare pesmi, ki opevajo njihova dejanja, a vendar se nam zdijo v pesmi živi in silni, kot bi še danes živeli.

Pa ne samo o junških činih pojejo naše pesmi. Pojejo tudi o ljubezni. Pojejo o ljubezni matere, pojejo o njeni boli za izgubljenim sinom, pojejo o hrepeneju deklice za junakom, ki se za turškim gričem bojuje za domovino. Za temnimi dnevi zasije zopet zlato solnce. Vse se raduje. Junak se je vrnil iz tujine, odpešal je izvoljenko na svoj dom. In zopet poje narodna pesem o veseli svatovščini in o lepi nevesti. Sva-tje zaplešejo kolo, katerega vesela melodija pripoveduje veselo zgodbo.

Narodna pesem poje še o naravnih krasotah naše zemlje. Opeva jezera in reke, opeva gore in morje.

Nešteti so že zbirali naše narodne pesmi. Zapisovali so jih, kot so jih slišali iz ust naroda.

Veliki možje raznih narodov so občudovali in občudujejo lepoto in pestrost naše narodne pesmi.

Prevajali so nekdanj in prevajajo še danes najlepše pesmi v svojo materinščino.

Že mrtva beseda naših pesmi je vzbudila občudovanje po širnem

svetu. Ko so pa slišali tujci napeve naših pesmi, katere so zapisovali naši skladatelji, se je izpremenilo občudovanje v navdušenje. Imamo celo vrsto skladateljev, ki so si zapisali blesteče narodne melodije in so jih pripravili za zborovsko petje (pravimo, da so jih harmonizirali).

Zborovsko petje — najpristnejši slovanski pojav v našem kulturnem življenju — se je polastilo naše narodne pesmi, ohranilo jo je za večne čase. Naši zbori so danes nerazdružljivi od narodne pesmi. Nobena pesem — če je še tako lepa, naj bo od domačega ali tujega skladatelja — ne vpliva tako silno na naše ljudstvo, kot ravno narodna pesem. Isto velja za tuje poslušalstvo. Tudi glasbeno najtežja in najgloblja harmonizirana narodna pesem bo našla odmev v duši poslušalca, četudi biva daleč od doma — na tujem. Najlepše naše narodne pesmi so doma v krajih, ki so bili najmanj pod vplivom evropske civilizacije. V krajih, katere je stoletja tlačil Turek, v Bosni in divji Macedoniji so doma najlepši naši napevi. Pod krvavim gospodstvom Turkov si je ohranilo ljudstvo le svoje narodne običaje, ohranilo si je svojo narodno nošo, a duška je moglo dajati svojim občutkom, veseljem in žalostnim, edinole v pesmi. Zato so te pesmi tako lepe, ker je položil narodni pevec v nje vso svojo dušo, vse bogastvo svoje domišljije.

Pozna se vpliv naše narodne pesmi posebno v najnovejših zborih naših skladateljev.

Naši skladatelji skladajo zборе in samospeve na besedila narodnih pesmi. Napevi so narodni, ali — kjer so se ti izgubili — v duhu narodne melodije ustvarjeni.

Naši skladatelji so postali narodni pevci. Njihove pesmi bodo postale narodne, ako bodo še nadalje črpali iz neusahljivega vrelca narodne pesmi. B.

ravnati z motorno ladjo, so jeli vsi trije na vse grlo obupno klicati na pomoč. Katastrofa se je bližala. Vsak hip je morala ladja treščiti z vso silo ob kamenje ter se razbiti. Končno, v zadnjem hipu, ji je priskočil na pomoč neki parnik, jo ujel in rešil, toda o strojniku ni bilo sledu. Pijani možakar je kakor čep utonil.

JEZ ČEZ NIL.

Jez čez Nil v Sudanu južno od Egipta, je dogotovljen. 3400 m je dolg in nad temeljnim zidovje 39.5 m visok. Največja širina jeza je 6 m. Na sekundo gre skozi zatvornice 420 kubičnih metrov vode. Vsečina zaježene vode znaša 485 milijonov kubičnih metrov. Glavni namakalni kanal je 150 m dolg. Stroški zgradbe so znašali 800 milijonov lir. Jez bo služil za namakanje obširnih poljan, doslej nerodovitnih pokrajin, in bodo predelovali tam bombaž. Domačini so Angležem za zgradbo jeza izredno hvaležni, iz revščine jih bo dovedel do blagostanja. (Gosp. list.)

VELIKI SADOVI.

V «Sadjarju in vrtnarju» je nekdo pričel vest, da je zrasla na njegovem vrtu velika koleraba, katere premer je znašal 18 cm in ki je tehtala 3.10 kg. Sad visokebelnega belfleurja mu je tehtal letos 47 kg; bobčev plod 28.5 kg, kruška dekanka 43 kg in kanadka 36.

Tedenski pregled

ITALIJA

Kratko je bilo zasedanje poslanske zbornice. Tudi ni obravnavala zbornica bogve kako važnih zadev, če iz vzamemo razpravo o liktorskem posojilu. Razprava ni bila dolga, govorniki niso povedali nič novega. Fin. minister Volpi je imel, kot v senatu, svoj govor o fin. politiki Italije. Zbornica je sprejela odloka o liktorskem posojilu z 241 proti 3 glasovi.

Za letos je poslanska zbornica končala svoje delo. Prihodnje leto pa je najbrže ne bo več, vsaj v dosedanji obliki ne. Prelevila se bo po vsej verjetnosti v korporacijsko zbornico. Narod ne bo volil več poslancev, marveč bodo voditelji sindikalnih organizacij pošiljali svoje zastopnike v zbornico. To so šele medli načrti; gotovega ni še nič. Vprašanje je težko in ne bo ga mogoče zlahka rešiti.

JUGOSLAVIJA

Jugoslavija še vedno nima svoje vlade. Politikom se prav nič ne mudi; Uzunović, ki mu je poverjena sestava nove vlade, prav nič ne hiti. Pogajanja z načelniki strank se vršijo počasi. Demokratska zajednica (zveza nekaterih strank, med katerimi je najmočnejša demokratska stranka) stavlja za vstop v vladno zahteve, ki jih radikali nočejo sprejeti. Tudi SLS najbrže ne bo prišla v poštve pri sestavi nove vlade. In Jugoslavija bo imela zopet vladno, sestavljeno iz radikalov in radičevcev.

LITVANSKA

Na Litvanskem so doživeli revolucijo. Puntarji, ki jim načeljuje Smetona, so odstavili vladno. Predsednik republike dr. Grinius se je odpovedal predsedništvu. Za novega predsednika so izvolili prof. Antona Smetona. Kot se vidi delajo Litvanci kaj hitro. Radi državnega prevrata na Litvanskem so duhovi na Poljskem razburjeni. Pilsudski je poslal na poljsko-litvansko mejo močne posadke vojaštva.

NEMCIJA

Nemčija se ni izmotala iz svoje vladne krize. Socijalisti so bili napovedali Marxovi vladni boj. In vlada je padla, predlog za nezaupnico so

Podoisuite za

Liktorsko posojilo!!

stavili socijalisti; zanj so glasovali poleg socijalistov komunisti, nemški nacionalci in monarhisti. Zdi se, da je že prešlo v navado, da je Nemčija za božične praznike brez vlade. Morda pa je to dobro, da uživajo lahko ljudje svoj mir neskaljeno in brez primesi politike.

Stresemann bo odpotoval v Egipt; gre se zdraviti. Wirth bo najbrže mož, ki bo za novo leto sestavil Nemčiji vlado.

KITAJSKA

Na Kitajskem stara pesem. Posamezni generali so si še vedno v la-seh. V Pekingu imajo Kitajci eno vlado, ki ji je varuh mandžurski diktator Čang-Tso-Lin, drugo imajo v Kantonu, ki so jo sestavili kitajski nacionalisti.

Boji za Šangaj se še vedno nadaljujejo.

Dnevne novice

Našemu narodu, našim bralcem in naročnikom želita uredništvo in uprava „Novice“ vesele božične praznike.

Novi tržaški prefekt

Minuli četrtek je prevzel novi tržaški prefekt kom. dr. Fornaciari svoje posle. Ob tej priliki je izdal oblastem, fašistom in ustanovam javen proglas, v katerem pravi, da bo vršil svoje delo v znamenju italijanstva in fašizma, kot mu je to nalogo poveril onorevole Mussolini.

Novi občinski komisar za mesto Trst

Za prefekturnega komisarja tržaške občine je bil imenovan mesto dosedanjega Pereza, ki je postal prefekt pokrajine Brindisi, kom. Fronteri.

Nadaljevalna šola v Idriji

Uradni list javlja, da se bo v Idriji ustanovila nadaljevalna šola. Zanj bo pa morala idrijska občina plačevati skozi 5 let letni prispevek 10.000 lir.

Katastralna revizija odplavljenih zemljišč

Kot smo v kratki brzojavni vesti iz Rima sporočili, je ministrski svet na eni izmed svojih zadnjih sej sklenil dovoljevanje podpor v iznosu 50% dognane škode za obnovo in popravo kmetijskih poslopj poškodovanih po povodnji. Čim bo tozadevni odlok priobčen v uradnem listu, bomo obširno in točno poročali. Dalje smo obvestili naše čitatelje, da je še v veljavi avstrijska ministerijalna odredba iz leta 1917., ki dovoljuje odpis davka od zemljišč, kjer so vremenske nezgode uničile poljske pridelke.

Danes pa opozarjamo naše poplavljenice še na eno ugodnost, katere se lahko poslužijo. Premnogim je namreč sila deroče narasle vode odnesla vso rodovitno zemljo in se razprostirajo sedaj tam prodišča, kjer so bili poprej zeleni travniki, pašniki ali pa njive. V zemljiških knjigah so te parcele še vedno vpisane kot plodonosne parcele pod kategorijami travnikov, njiv, pašnikov ali pa gozdov.

Zato morajo vsi ti obrežni posestniki v lastnem interesu, da ne bodo več plačevali za ta prodišča davka leta in leta, ne da bi imeli od njih najmanjšega užitka, zahtevati revizijo katastralnih ugotovitev. Te prej plodovite parcele, a sedaj prodnate, se morajo vpisati v zemljiške knjige kot nerodovitni svet in temu sorazmerno

Novice iz vsega sveta

FOTOGRAFSKI AVTOMATI

Berlinske ceste in ulice bodo v nekaj tednih zopet za senzacijo bogatejši: Neka ameriška tvrdka namerava postaviti po najvažnejših trgih, v velikih trgovinah, po kolodvorih ter povsod, kjer buče veletoki množice, avtomate, ki te fotografirajo v nekaj minutah in za majhen denar, in sicer popolnoma mehanično, brez vsake pomoči človeške roke ali sile.

Ti avtomati, ki so že na potu v Berlin, izgledajo približno tako, kakor telefonske celice. Kdor hoče imeti svojo sliko, stopi v celico in se postavi pred motno šipo, v kateri opazi svoj odsev. Nato vrže tri novce po petdeset pfenigov v špranjo, tako kakor pri avtomatih za čokolado ali milo, se pravilno uravna, se prijazno ali dobrovoljno nasmehlja ali se zresni — kakor pač sam hoče — prime gumijasti ročaj, ga pritisne in — eksponiranje je končano.

Naročnik si more nato izbrati drugo pozo in izboljšati svoj izraz. Zato mora zopet pritisniti ročaj in nova slika je gotova. Tako gre to osemkrat, kajti avtomat izgotovi osem slik za tri novce po petdeset pfenigov.

Medtem pa, ko se postavlja naročnik v drugič, tretjič ali osmič pred motno šipo, delajo nevidne jeklene in aluminijaste roke v notranjosti avtomata, vlečejo osvetljen film skozi razvijalne in fiksirane tekočine, ga napno v kopirni okvir, prižgo malo kopirno svetilko, odrežejo kopijo in jo z elektriko posuše. Komaj zapustimo celico, že skoči iz neke špranje na zadnji strani celice izvršen trak z osmimi slikami. Za eksponiranje in izgotovi-

tev osmih slik ne rabi avtomat več kakor pet minut.

Ta nova pridobitev avtomatske tehnike gotovo ne bo vseh fotografom. Če bodo ljudje zadovoljni z izvršenimi slikami, je še vprašanje in ni izključeno, da se bo marsikdo vrnil od avtomata zopet k fotografu. Dati sam sebi pravilno fiziognomijo najbrže ni tako lahko. Fotograf vam šele da lep, oziroma resničen obraz.

FIJANA DOGODIVŠČINA.

Manuk Effendi je obiskal nedavno s svojo soprogo svojega brata Jervanta Effendija na krasnih Prinkipških otokih. Po bogatem obedu se je podala družba na izprehod ob morskimi obali. Ker je bilo lepo vreme, se je založila trojica bogato z jedjo ter najela motorno ladjico, da bi prebila popoldne na morju. Ko so se vozili par ur po morju, se jih je lotil glad in jeli so jesti. Seveda so zalivali slaščice pridno z močnim žganjem «dusikom». Prijazen kot je, je ponudil Manuk Effendi par kozarčkov žganja tudi strojniku. Ta se ni dal dolgo prositi.

Ko se je stemnilo, se je hotela družba vrniti domov. Tedaj je postal strojniku vsled preobilo zavžite pijače nenadoma slabo. Da bi se ne neženirano izpraznil, se je sklonil preko ograje in — telebnil v morje.

Tega ni nihče opazil. Manuk in njegova družba so se medtem veselo zabavali. Motorna ladja je brnela ter se bližala brez pilota luki Halki. Ker ni zmanjšala brzine, so jeli gosti strojnika iskati. Ni ga bilo nikjer. Absolutno ga niso mogli najti. Tedaj sta se polastila vesele družbe strah in groza. Ker ni znal nihče od družbe

jih mora davčni urad oprostiti od vsakega davka.

Ker veljajo v naših pokrajinah v tem oziru še avstrijske odredbe, se ta ugotovitev mora izvršiti na stroške državnega urada. Da bo nova ugotovitev in klasifikacija parcel med nerodoviten, prodnat svet imela veljavo že v letu 1927, se mora zahtevati katastralna revizija še tekom tega leta do 31. decembra pri katastralnem uradu.

Goriška prefektura

Ker uradi goriške prefekture še ne poslujejo, dasi je prefekt Casini že na svojem mestu, opozarjamo, da naj se naši ljudje obračajo za enkrat še na prefekturo v Videm. Jih bomo že še o pravem času obvestili, kdaj bo goriška prefektura začela poslovati.

Nova ladja v Tržiču

V nedeljo je bila v tržiški ladjedelnici splovljena nova ladja «Vulcania». Nova ladja ima težo 24.000 ton, je dolga 192 metrov in pol, široka 24.23 m in visoka nad 14 m. Vsa ladja je zgrajena iz jekla. Ladjo gonijo motorji. Na ladji bo prostora za 3000 ljudi. «Vulcania» bo rabila za pot iz Evrope v južno Ameriko 13 dni.

Knjige Goriške Matice so pošle.

Najznačilnejše znamenje, na kak način je sprejelo letos naše ljudstvo letošnje knjige Goriške Matice je to, da so že sedaj, komaj štirinajst dni potem, ko so izšle, pošle. Uprava jih nima več na razpolago in zato ne pomaga letos obračati se z zakasnelimi naročniki na upravo. Prepozne naročbe iz raznih krajev naše dežele ter od naših izseljencev iz Francije, Avstrije in od drugod gredo v stotine. Uprava jim pa ne more več postreči, ker knjig ni več — pravočasni naročniki so jih vse pobrali. Le po nekaterih knjigarnah se še dobi par izvodov.

Ker bodo knjige Goriške Matice prihodnje leto še lepše in da ne ostane v prihodnje nihče brez knjig «Goriške Matice», pozivljamo vse naše ljudi, da se že sedaj in čim prej naroče pri domačem poverjeniku ali pa pri upravi Goriške Matice v Gorici, ulica S. Giovanni 6, I. na knjige za prihodnje leto.

«Brat Frančišek»

Knjiga, ki jo je spisal naš pisatelj France Bevk, je izšla v drugi izdaji. Koliko vrednost zavzema ta knjiga in kako si je namah osvojila vse naše čitatelje, dokazuje dejstvo, da je bila takoj razprodana. Nova knjiga se dobi pri «Goriški Matici» v Gorici, via San Giovanni št. 6.

«Čukov koledar za l. 1927.»

Kdor rad čita in se še rajši smeje, naj kupi to knjigo, zakaj v njej je za 112 strani smeha. Zbirka obsega zgodbe, karikature in še marsikaj in vse za smeh. Koledar je izšel te dni.

Pozdravi

Misel poroma iz daljine in tuje v domači kraj, tiha in priprosta; obstane ob ognjišču in vidi in gleda domače obraze, domače duše. Zaživi v spominu in zadrhti v hrepenenju po lepih časih. Priprosta je sicer ta misel, toda iz srca prihajajoča; glasno pozdravlja domače in znanke, prijatelje in tovariše, vso domovino.

IZ BOLOGNE.

Srčne pozdrave iz Bologne pošiljamo slovenski fantje, kateri služimo pri 6. genij-skem polku, starišem, bratom in sestram in tudi fantom in dekletom, dasi smo prepričani, da ste mnogi pozabili na nas, a mi se v «Novicah» za praznike vas spominjamo.

Ob tej priliki voščimo vsem vesele božične praznike in še sročnejše novo leto, da le bi jih bilo več srečnejših nego sedanje.

Vuk Maks, Nardin Peter — Vrtojba, Stergar Lojze, Centič Karlo — Staroselo, Hojak Ivan, Bratuž Ivan, Plesničar Ciril — Čepovan; Bavčar Albert, Maiti Hilarij — Selo; Baht Andrej — Zatočmin; Bizjak Slavko — Vrtovin; Pizent Stanko — Nanos;

Koruza Jožko — Gabrije; Devetak Jožef — Vrh Sv. Mihaela; Fortunat Ivan — Modrece; Cigoj Anton — Planina; Četrtič Jožef — Volarje; Šušanj Ivan — Jusici; Prvanja Jožef — Tolmin; Drašček Anton — Bodrež; Lužnik Karlo — Zabčje; Žnidarčič Jožef — Škocijan; Bizjak Maks — Kal; Bunc Jožef — Dornberg; štanta Alojzij — Miren; Simčič Ivan — Biljana; Lapajne Jožef — Vojsko; Mihelj Milko — Velike Žabljice; končno tudi novinec Skubin Hilarij — Dolenje.

Drage «Novice»!

Sprejmite par vrstic od fantov-vojakov letnika 1906, ki služimo pri 7. bersaljerskem polku v Desenzanu pri Bresci.

V prvih vrsticah voščimo vesele božične praznike in srečno novo leto, Vam «Novice», ki nam prinašate novice iz naše lepe domovine.

Voščimo Vam, stariši, bratje in sestre, prijatelji in prijateljice, vesele božične praznike, srečno novo leto; posebno Vam, fantje letnika 1907, želimo vse najboljše!

Briščak Josip, Lonjer pri Trstu; Mužina Romano, Škedenj pri Trstu; Uzmović-Grilj Anton, Dolnji Zemen; Zmanković-Tomšič Ivan, Knežak; Kradavič-Sabič Franc, Zagorje pri Sv. Petru; Pušič Josip, Veliki Repen, Jordana Romano, Rukavec; Vrtovec Viktor, Šmarje; Sestan Vincenc, Kutežovo pri Bistrici; Valenčič Josip, Rupa; Primc Franc, Velika Bukovica; Lapanja Simon, Spodnja Idrija; Hlača Stanko, Stomaž; Krovatin Franc, Škofije; Orel Ludvik, Bilje; Leban Alojz, Tolmin; Skarč, Črni vrh; Murovec Ivan, Kal; Miklavčič Jožef, Miklavčič Franc, Kožbana; Menic Anton, Brdo; Bratuž Josip, Štorje; Smrdel Franc, Studenec.

Stirling Wendel

Slovenski fantje in moške, naha-jajoči se v severni Franciji, pošiljamo najsrčnejše pozdrave in bo-žična in novoletna voščila vsem svojim sorodnikom, znancom in prijateljem ter vsem čitateljem «Novic». Želimo Vam v novem le-tu vse najboljše in nebeškega bla-goslova.

Gre nam še precej dobro. Zdravi smo, kar upamo in želimo tudi vsem svojcem.

V geslu, v slogi je moč! smo re-kli tukajšnji Slovenci in ustano-vili podporno društvo, ki je še le v povojih, se pa dobro razvija in šteje danes 40 agilnih članov. Ime društva je: Slovensko delavsko podporno društvo «Edinost», Sti-rling Wendel.

Začeli smo tudi s pevsкими va-jami, ki bodo, kakor kaže, tudi napredovala, kajti oblastva nam gredo v tem oziru zelo na roko.

Kličemo Vam krepak: Zdravo! Prosimo, posebno fante, naša de-kleta, da bi bili nekoliko več lju-beznjivi in se nas spomnili vsaj sedaj z božičnimi voščili.

Peter Cigoj, Rožič Avgust, Osek; Flander Alojzij, Flander Ivanka, Grahovo; Kermperle Ivan, Nemški Rut; Anton Bric, Hudajužna; Franc Klemenc, Marija Klemenc, Kamnik; Stanislav Hvala, Ponikve.

Dopisi

Božični utrinki

Mrzli vetrč brije od severne strani, oster je kot nož, tanek kot igla, z vztrajnostjo išče golote, skozi obleko nam gre do kosti. Iz sicer vedrega neba sije sonce, a njegovi žarki so slabotni, medli, ne morejo premagati močnejših sunkov hladne sape. Na-

Testenine, Pekatete

so na glasu kot izborna jed še iz predvojnega časa. Da vdobí vsak, ki jih zahteva, tudi res prave teste-nine, smo zopet upeljali za voje po 1/2 in 1 kg. Zahtevajte pri trgovcih makarone, špagete, subjote ali razne juhne vrste le v zavojih z napisom «Pekatete»!

rava počiva, spi, drevje je golo, brez listja, brez cvetja.

In vendar! Glej tam v solnčnem zatišju! Ne brsti tam drevo, se li ne blišče med drobnimi zelenimi lističi, beli, nežni cvetovi? Ne bi verjel lastnim očem, greš bliže, ogleduješ, vzameš vejico v roko in občuduješ. Kako prijetno in blagodejno vpliva na vsa naša čutila: sveži cvet v sredi zime, saj nas spominja na pomlad, vso toplo, cvetočo in prijetno... Bolgarski pesnik Hristov je prvi ponudil roko v spravo bratskemu jugoslovenskemu narodu, po bratsko pošteno mu je odgovoril Jugosloven Khrlec. A ni dolgo temu, ko je tudi iz matuške Rusije odmeval glas, da ta največja slovanska država ne bo pozabila svojih južnih bratov. Ali niso ti glasovi kakor cvetje v zimi, oznanjujoče, da se bliža velika, slovanska pomlad? Daj mili Bože, da slana tega cvetja ne pomori!

Srečal sem znanca mladeniča. «O da si mi zdrav!» Ne zameri, kod pa hodiš, da te ne vidim že en čas? «Veste, bil sem pri vojaki, globoko dol... v južnih krajih. Dovršil sem, zdaj sem spet doma.» — «Tako no, povej mi, kako ti je šlo tam dol?» — «Ne morem se pritoževati, znam nekoliko jezika, — kraji lepi, ljudstvo prijazno, tudi s poveljniki nisem nikoli prišel navzkriž.» — Pa bi bil kar tam doli ostal, se pošalim. — «Kaj še?» — stopi korak bliže — «čujete, verujte mi, nikjer je ni moje rodne grude, — samo tukaj in nič ni na svetu sladkejšega kot mila ma-terna govorica. Odšel sem kot Slo-venec, vrnil sem se tak, za izkušnjo bogatejši. Pa zdravo!» In prožil mi je desnico. — Zahotelo se mi je ob-jeti ga in poljubiti.

Rokodelec je, cel dan dela v Trstu, zvečer se vrača truden domov. Sede in vzame tamburico v roke. Nemirno, nervozno begajo trudni prsti po tan-kih žicah. Kot lahna meglica se vije melodija po večernem mraku, tre-peče, skoro zamira, tiha, rahla kot skrit poljub. In narašča spet, krep-keje, obsežneje ter se druží s srebr-nim sopranom njegove mlajše sestre, v oni večnolepi spev: «Cujte gore in bregovi...»

Ne fantaziram in si ne izmišljam, navedel sem v teh vrsticah le dejstva — resnico. Sprejmite dragi čitatelji in čitateljice «Novice» s tem moje skromno voščilo k lepim božičnim praznikom: Mir srcem vsem, ki so blage volje!

IZ LOKOVŠKIH HRIBOV.

(Naša domača obrt.)

Malone po vsem Tolminskem in Goriškem je znana naša domača lokovška obrt. Kraji pri nas so hriboviti in nerodoviti, hiše pa redko posejane in raztresene, zato tudi gospodarsko ti kraji niso na najboljšem in zemlja sama ne redi vseh svojih ljudi. To revščino so kaj zgodaj opazili in okusili že naši dedje n očetje. Niso se pa za-tekli k izseljevanju, kar smatrajo ljudje še danes kot edino rešilno vejo v gmotnih krizah, ampak njih skromnost in podjetnost jim je pokazala drug izhod. Začeli so izdelovati kmetško posodo in orodje, ki so ga prodajali po vsem Tolminskem in Goriškem.

Če si prišel zimskega dne v lo-kovško hišo, se ti je nudil zani-miv prizor: vsa družina na delu, oče je bil mojster ali voditelj. Prvi sin kuje žblje za čevlje, drugi dela nože, sekire, cepine, kovanke, tretji je mizar, oziroma rezbar in pripravlja najraznovrstnejšo, le-seno domačo posodo in orodje. Glavna je pa vendar kovaška obrt. Zvita lokovška glava, skrom-nost in delavnost je znala, kljub krajevni revščini in neugodno-stim, zaposliti skoro vse ljudi lo-kovških hribov.

Danes je ta domača obrt tod sicer še ohranjena, a jasno se vidi, da dan za dnem izginja, kakor iz-ginja med nami ona tiha skrom-nost in delavnost naših očetov. Res so težkoče, kajti take pomož-ne obrti, kot je naša, država ne pozna in zato ni prosta taks, ven-dar to ne sme še uničiti naše do-mače obrti, reši se morda tudi to vprašanje. Naša obrt, ki ima za seboj precejšno zgodovino, ki je za naše kraje jako važna, edino

izhodišče ter posebnost v našem gospodarstvu, ne sme izginiti. Marsikateri Lokovčan je zadnje čase zapustil svoj dom in šel v tujino služiti kruh. To bi se dalo, če ne že preprečiti, vsaj zelo, zelo omejiti s tem, da se zopet z vse vnemo in vstrajnostjo poprimemo naše domače predvsem kovaške obrti ter jo dvignemo na nekda-njo stopnjo.

IZ PLAVIJ.

Cujemo, da nam namerava po-slati škofijski ordinarijat italijan-skega duhovnika. Verujemo, da škoflja ne razpolaga s slovenski-mi duhovni. Mi pa nismo tega krivi. Naj le pride, a cerkev bo prazna in molil bo sam!!

IZ OPČIN.

V soboto popoldne smo poko-pali Andreja Sosiča (Koco), moža 63ih let. Dolžnost je naša, da se spomnimo blagega pokojnika, ker je bil vedno med prvimi v naših vrstah. Bil je nekaj let voditelj konsumnega društva ter večletni predsednik in odbornik. Nekaj let je bil tudi poštar. Sodeloval je pri vseh naših kulturnih in gospodar-skih društvih. Do svoje smrti je bil cerkveni starešina. Kakor je bil sam, tako je tudi svoje otroke vzgojil strogo v narodnem duhu. Pogreb je bil veličasten. Domače pevsko društvo «Zvon» mu je za-pelo nekaj ginljivih žalostink, a godba igrala žalne koračnice. Pri-zadeti družini iskreno sožalje, pok-Sosiču mir in pokoj!

IZ RICMANJ.

Drugo nedeljo po novem letu bo obhajal č. g. župnik Sancin, ki je pri nas v pokoju — dijamantno sv. mašo, t. j. 60-letnico. Slavnosti se bo baje udeležil tudi škof. Č. g. župnik San-cin je služboval v Miljah, Lazaretu, Ricmanjih in Predloki, od koder si je zopet zaželel v Ricmanje. Dasi nosi č. g. župnik že lepo butaro let (84), vendar je še krepak! Naj nam ga Bog še ohrani!

Slovo.

Predragi Ricmanjci! Prišla je vrsta i name. S težkim srcem se moram ločiti od Vas. Zapustiti moram pre-ljubljani kraj, kjer sem od prvega svojega nastopa delila z Vami vese-lje in žalost skozi dolgih 16 let. Ne najdem primernih besed, da bi za-mogla ob tej priliki zadostno izraziti svojo zahvalo za vso ono prijaznost in ljubezen, za vse one usluge in do-brote, ki ste mi jih vedno in povsod izkazovali.

Kljub temu, da bom daleč proč od Vas, ohranila Vas bom vedno v naj-lepšem in najhvaležnejšem spominu. Naj velja tem potom presrečni po-zdrav tudi vsem tistim, od katerih se ne bom mogla osebno posloviti.

Emilija Turko, učiteljica.

— Ko je bila naša ljudska šola leta 1910, razširjena v dvorazrednico, smo dobili poleg tedanjega voditelja še učiteljico gosp. Emilijo Turko. Celih 16 let je tedaj gosp. Turkova delo-vala v naši vasi z neumorno ljubez-nijo, z nepoplačljivim trudom za odrasle, a osebito za izobrazbo naše mladine. Z materinsko ljubeznijo se je povsod lotila dela, kjerkoli je vi-dela, da nam lahko pomaga. Nobeno koristno delo ji ni bilo pretežko.

Toda pred par dnevi se je bliske-vito razširila novica, da je naša gosp. Turkova premeščena iz Ricmanj v Štjak na Krasu. Zalost in obup se je polotil vseh vaščanov, kakršen se ne da popisati.

Pevski zbor «Slavca» in domača godba so priredili g. Turkovi prete-čeno nedeljo ginljivo slovo. V dve-rani konsumnega društva je bila zbrana cela vas. Vrstili so se naši zbori, igrala je mlada godba, ogla-šali so se razni govorniki, ki so sku-šali orisati zasluge g. Turkove in bol, ki jo občutijo Ricmanjci z njeno iz-gubo. Poslovilni večer ostane vsem v neizbrisnem spominu. Bil je večer joka. Jokali so odrasli kot otroci.

Gospodična! Vi odhajate! S čim naj poplačamo ves Vaš trud, vse Vaše delo? Naj bodo naša srca ona, ki nas bodo tudi ločene združevala! Vaši zlati nauki bodo ostali vedno med nami in našimi otroci.

Sreča, zdravje, zadovoljnost, bla-gostanje naj Vas spremljajo povsod!

Ricmanjci.

(Tako izkazuje naše ljudstvo lju-bezen onemu, ki jo zasluži. — Op. ur.) — Pri veselem omizju so daroval Ricmanjci L 62 za Šolsko društvo.

MANICA:

Božična noč.

Božična noč, čarobna noč,
res čudežna je tvoja moč,
ki živo mi spomin budi
na davno preminule dni...

Nad sabo zrem leseni strop
in v kotu tam pastircev trop,
krog jaslic liki zvezdic žar
blesti se lučic kolobar.

Pri meni mamica sloni,
lase in čelo boža mi,
objema me tako ljubó,
poljublja me tako srčno...

O srečni časi, kje ste, kje...?
Zaman po vas mrje srce...
V spominih teh božično noč
obhajam često — plakajoč.

♦♦♦♦

TONE GORJANOV:

In mir ljudem na zemlji.

(Iz vojnih spominov.)

Takrat sem bil zaprt v vlažni celici na ljubljanskem gradu. Jeseni so me prijeli in me obtožili srbonilstva. Misli sem, da bo moja poslednja pot pred puskine cevi, a čudno, nič ni bilo hitre sodbe, nič tistih poslednjih želja, ki jih človeku izpolne, kot bi se hoteli rogati iz njega. Tudi težke poslednje poti ni bilo, ne groba in ne strelov. Iz dneva v dan sem ležal na mokri slami in kot Robinson sem vdabljal v steno črte: vsaka črta je bil dan, grozen, večen dan čakanja in premišljevanja. Tako sem nekega dne izračunal, da je 24. december, da se bo Krist rodil.

Takrat sem po dolgem času imel lepe, jasne misli. Videl sem se otroka v tistih lepih hribih, v tisti deželici solnca tam gori ob Soči. V Reber sem šel s svojimi bratci in prijatelji. Razposajena je bila naša mladost, pa smo odgrebali — glasni in vroči — sneg, da smo prišli do lepega, zelenega mahu. O, kako lepe so bile jaslice; svečica pri svečici in male ovčice so se kar zgubile v nagradenem mahu. Najlepši pa se mi je zdel angelček, ki je plaval, z žimo privezan pod strop, nad jaslicami. Pri polnočnici se mi je zdelo kot v nebesih. Zaspan sem bil in vsako leto sem v cerkvi zadremal in v polnu je vsa tista vesela godba in petje postalo tako lepo, da sem sanjal o rajju...

Na vlažni slami sem ležal, a moje misli so bile svetle.

♦♦♦♦

Isti čas je hodila moja mati svojo križevno pot. Naša vas je bila tik za fronto: od časa do časa, ko so bili napadi močnejši, ko se je razlival preko doline dušec plin, so morali ljudje v hrib ne vedoč, če se bodo kdaj povrnil.

Tisti čas, ko sem jaz ležal na slami, v celici ljubljanskega grada in sem gledal v svojo mladost, je moja mati stala pri ognjišču in kuhala polento.

Polenta me je zredila, vsak dan sem jo jedel, ob nedeljah sem iz nje izbiral rozine; le ob velikih praznikih je ni bilo.

Takrat pa je moja mati kuhala polento na sam predpraznik Gospodov, in se te je bilo premalo.

Potrkalo je na vrata, na lahno, boječe. Vstopil je, ves premražen in otrpel, blede in koščen, v same cape zavil. Vsedel se je na ognjišče in iztegnil svoje koščene roke proti ognju, da se ogreje; oči polne trpljenja in smrti pa so se vsesale v kadečo se polento.

Bil je Rus, ujetnik, eden izmed tistih, ki so jih rabili pri kopanju strelnih jarkov; eden izmed tistih, ki so nehali biti ljudje.

Ni poprosil za besedo, a njegove oči so kričale, prošile in rotile. Moja mati je zajela iz kotla in mu postavila krožnik na stol.

Tisti hip so se nenadoma odprla vrata in v kuhinjo je vstopil stotnik, ki si je v naši hiši vzel sobo. Stopil je že na prvo stopnico, ko je zapazil Rusa, prepadenega in trepetajočega. Stotnik se je zarežal, odprl vrata in poklical s ceste patruljo.

Desetnik je glupo gledal stotnika v obraz, kot da ni razumel povelja. Stal je nepremično in molčal. Stotnik je zarohnel nad njim; takrat šele se je desetnik zganil, prestrašeno stopil naprej in zdelo se je, da bo pokleknil pred Rusa, ko ga je vezal.

Nekaj nerazumljivega se je zgodilo takrat.

Skozi vas so šli in na dolnjem koncu, na Miklavčevem polju so postali. Moja sestra se je z drugimi otroci previdno plazila za njimi; skrili so se za zidom in radovedni dvignili glave.

Tam pa so odgrebli sneg in potem, potem, so še rjavo prst kopali. Otroci tega niso doumeli in so gledali, gledali. Tam so postavili Rusa pred jamo, namerili nanj cevi in je počilo. Takrat so se otroci razbežali. Rus pa je zakrilil z rokami in padel na obraz. Položil so ga v jamo. Imel je široko odprte oči, ki so grozno strmele v vojake, ki so hitro metali zemljo na gorko telo in so gledali v daljavo, da bi ne srečali Rusovega pogleda.

Na snegu je ostala velika, krvava lisa. Desetnik je postavil svoje moše v vrsto in odkorakal s trudnim, starčevskim korakom: tudi na njegovi duši je rdela krvava lisa.

♦♦♦♦

Ko je pritekla sestra vsa prestrašena domov, ni bilo matere več na domu. «Gorjanovo so odgnali», je šlo pritaženo skozi vas.

Pa so ljudje razlagali: «Zvedeli so, da je Tone, sin njen, zaprt v Ljubljani, ker je držal s Srbi».

«Ustrelje jo», so trdili nekateri. Moja sestra pa je prekosala ves večer, ves sveti večer na sosedovi peči.

Mati pripoveduje večkrat o svoji križevi poti na sveti večer, a četudi sem to pripoved slisal že mnogokrat in se je to zgodilo pred leti, me stisne vsakokrat nekaj pri srcu in solze mi silijo v oči.

Ko so odpeljali Rusa, je moja mati začudena vprašala:

«Zakaj to?»

To je bila njena misel, a ni se mogla domisliti in dognati vzroka. In še je mislila, ko so se spet odprla vrata; obstopili so jo in jo odgnali. Ni zajokala, ni se branila, šla je in je mislila:

«Zakaj to?»

Ni čutila mraza, ni se utrudila gazenja po snegu; le v možganih ji je vrtalo in iskalo, zaustavljalo se in spet vrtalo:

«Zakaj to?»

Pred njo je stopal eden, za njo drugi, prav zadaj pa desetnik, a ona je stopala, kot da je sama, kot da gre od pogreba svojega sosedu.

Zakaj to?

Tako je prišla do Čukle in šla mimo kapelice. Pogledala je Marijo in njenih sedmero mečev, ki so se ji zdeli večji, kot kdaj prej. Skoro je pozabila prekrizati se, a ko se je pokrival vojak, ki je stopal pred njo, je nesla tudi ona roko k čelu, k ustnam in na prsi in takrat se je spet domislila, da je sveti večer.

Prehodila je s Kristom vso pot od betlehemskega hlevčka do farizejev in pismarjev, do križa in Golgote, in šla

je s Kristom v grob in v veliko nedeljo do Oljske gore.

Ko je prišla s Kristom na Oljsko goro je bila že trda tema; ona pa je gazila sneg tam preko hribov iz baške doline na Cerkljansko. Ni čutila mraza in utrujenosti; mir, božji mir ji je legel v srce in je začela moliti:

«Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji».

Pred njo bajonet, za njo bajonet; ona pa je mirna in vsa udana ponavljala:

«in mir ljudem na zemlji».

... Sveti večer je, Krist se rodi, a rodi se za trpljenje, za odrešenje; moral bo izpiti kelih pelina, bičan bo in opljuvan zato, da prinese:

mir ljudem na zemlji.

Ko so prišli v trg, so mater zaprli v temno klet; ona pa je pokleknila na zemljo in vsa verna ponavljala:

«in mir ljudem na zemlji».

♦♦♦♦

FRANCE BEVK:

Bedni ljudje.

Pri Stružnikovihi so obhajali božični večer. Gospod in gospa Stružnikova sta bila brez otrok in vse življenje sama; na sveti večer sta povabila redno par najožjih prijateljev k sebi na čašo čaja in na prijeten razgovor ob toploti in pojočem ognju.

To leto sta izbrala izmed samcev gospoda Stojca, ki je bil tih, v svojo uradniško dostojanstvo zaljubljen človek in gospoda Nastrana, ki ni imel pravega poklica, a je trdil, da je častnik; poleg tega je imel navado, da je nasprotno vsaki besedi bolj iz navade nego iz potrebe; ker je bil duhovit in je mnog obral, mu nihče ni ugovarjal.

Ta večer so bili že prižgali drevesce, stojé odpeli «Sveto noč, blaženo noč», pri čemer se Stružnik leto za leto ni vzdržal solz; gospa Stružnikova je s primerno svečanostjo razdelila darove.

Po drugi čaši in po prvi smodki se je pogovor leno razpletel, zavil v ugodje tople sobe in siteda razpoloženja, ki je velo od rdeče tapetiranih sten.

Pogovor je nanesel na božično izdajo listov. Številne strani z dolgimi kolonami, so vzbujale sentimentalno usmiljenje do ubogih, iz tega usmiljenja je dihala bolj toplota zakurjenih peči kot toplota srca in v večji meri število plačanih vrst kot usmiljenje.

«Lepo», je dejal Stružnik in posvaljal ogorek cigare med prsti, «ali vse, kar je prav. Ljubim božično poezijo, izšlo iz duše kot vrelec iz hriba. Ali dolge, sentimentalne zgodbe o ubogih so mi gnusne...»

«Morda», je dejal Nastran, «da je veliko sentimentalnosti v tistih besedah, in da si besede leto za leto sliči, kot oreh orehu. Res pa je tudi, da živi ljudje radi pozabljajo na mrtev, in je radi tega prav, da je enkrat na leto Vseh mrtvih dan. Tako tudi, sili radi pozabljamo na lačne in če je en dan v letu, ko si vsak privošči največ, kot si po svojih možnostih more, je tudi prav, da se ob tej priliki vsaj spomnimo na ljudi, ki so lačni.»

«Prav», je pritrdil Stružnik vljudo in ni hotel pobijati Nastranove ugovarjajoče nravi. «Prav; tega se rad spomnim. To ima tudi dvojno vrednost. Prvič se zavedamo, da se nam kljub vsem neprilikam godi dobro. Drugič se vzbudi v človeku usmilje-

nje, da odpira roko... Ali, kje so tisti ubogi? Zdi se mi, da je dokaj romantike v tistih zgodbah, in da niti ena ni resnična.»

«To se pravi, da vi mislite, da revežev ni», je dejal Nastran.

«Tega ne mislim. Ni določenih meja, da bi vedeli, kje začne revež in kje neha bogatin.»

«Bedne ljudi mislite. Ljudi, ki niti skorje kruha nimajo v času, ko se njih bližnji v vseh odtenkih bogastva ali boljše rečeno uboštva, zabavajo po svoje.»

«Te mislim...»

«Ki zmrzovaje tičijo v vlažnem hlevu in se tresejo od mraza...»

«Teh danes ni», je dejal počasi uradnik Stojca in položil vžgalico na srebrni pepelnik. «Da nikoli niso bili, tega ne trdim.»

«Teh danes ni?» je vprašal Nastran s takim naglasom, kakor da Stojca uči, da je ena in ena tri. Nato se je naslonil v naslonjač in se smehljaj s smehom, kakor da je nekoga premagal.

Molče so zrlj vanj. Iz tega molka je gledalo vprašanje. Ko je Nastran nekaj časa z zadovoljstvom meril te poglede, se je molče dvignil. Stopil je k steni, kjer je stala mizica s prebranimi časopisi. Pobrskal je mej njimi in izvlekel iz dna kupa list, ki ga je razgrnil pred seboj in zadovoljen priki-mal.

Sedel je in bral; niti eno oko ni gnilo ob njegovih besedah:

«Usmiljenim srcem!

V ulici... št. 19. prebiva v vlažnem hlevu mati s tremi otročiči, od moža zapuščen, brez vseh sredstev in prosi usmiljena srca pomoči...»

To in nič več. Prošnja je bila natiskana tik pred oznanili, z nekoliko večjimi črkami. Nastran je položil časopis na kolena in gledal navzočne. Nato je prebral še datum časopisa in povdaril: «Devetnajststošestindvajset!»

«Pogosto so ljudje sami krivi bede», je opomnil Stojca.

«Prav tako, kakor marsikdo res ni sam kriv, da je bogat», je končal Nastran.

«Od tega je že pol meseca», se je izluščil Stružnik počasi iz molka.

«Nocoj je z njimi drugače.»

«Kako sodite to?»

«Tako», je dejal Stružnik. Iz poziva na usmiljena srca.»

«Ali ste vi poziv brali?»

«Ne...»

«Prepričan sem, da bi se bili, če bi ga bili brali — ne zamerite mi tega — izgovarjali, da imate mnogo drugih opravkov. Stavim, da ga ni nad pet meščanov bralo.»

«Nemogoče!» je vzkliknil Stružnik. Ta nemogoče se ni nanašal na prvi del besed, ampak na konec.

«Ali se hočete prepričati?» je vprašal Nastran. Stružnik se je v tem hipu v resnici dvignil in začel oblačiti suknjo. Gospa Stružnikova ga je debelo gledala in prosila, da naj ostane, saj je naslednji dan tudi še čas. Stružnik pa je dejal, da se takoj vrne.

Ni mu šlo zato, da v besednem boju z Nastranom zmaga, ampak da se prepriča o resničnem stanju zadeve. Ne samega sebe, meščanstvo bi bil rad videl na tehtnici.

Čez pet minut sta z Nastranom stopila na mrzlo ulico in hitela ob hišah. Gospa Stružnikova pa je pogledala Stojca in vzdihnila.

«Da povem po pravici», je dejal Nastran po poti Stružniku, «da sem jaz oral notico in tudi nisem bil tam.»

Stružnik mu na te besede ni odgovoril. Vendar pa je Nastran občutil neznanško potrebo, da nadaljuje.

«Gnala me je sama radovednost, a sem prišel samo do vrat; naprej me je bilo sram iti.»

Krenila sta po glavni ulici. Par barov je bilo odprtih. Med golimi drevesi sta šla kot senci in sta se tesno oklepala drug drugega. Zavila sta v peto prečno ulico na levo in na mestu, kjer je bila ulica najbolj temna,

sta obstala pred starinsko, precej veliko hišo, ki je nosila številko devetnajst.

Vrata so bila napol odprta; ko jih je skušal Stružnik za seboj zapreti, so težko zaječala, kakor ranjen človek. Po temni veži sta čutila okroglo kamenje pod nogami. Na koncu veže sta stopila na dvorišče, kjer je stalo dolgo nizko poslopje, podobno hlevu.

Počasi, po prstih sta se približala velikim vratom, ki so vodila s konca v to poslopje, od katerega sta dihala vlaga in vonj po gnoju. Neprijetno čuvstvo ju je navdalo. V tujem poslopiju sta se občutila kakor dva tava. Bala sta se biti zasačena.

Nikogar nikjer ni bilo videti ne čuti. Ves zadnji del poslopja je bil temen, le v zgornjem nadstropju se je svetilo edincato okno. Od sosednje hiše je prihajal lahek šum popivajočih in veselečih se ljudi.

Nastran je otipal kljuko vrat in jo hotel pritisniti, a se je zbal. Nato je šel okrog vogla in pogledal na okno. Bilo je temno, visoko od tal in gledalo je kot začudenje samo. Vrnil se je in narahlo potrkal. Nič se ni oglasil. Ko je pritisnil na kljuko, so se vrata udala in odprla.

Pogledal je z glavo v temen prostor in ni mogel videti ničesar. Nato je stopil z eno nogo dalje in poslušal... Iz oddaljenega kota je slišal iz teme dihanje spečih ljudi.

Prižgal je vžgalico in stopil naprej, za njim je stopil Stružnik. Bilo mu je neprijetno udirati v spanje in sanje tujih ljudi, kesal se je že, da je šel od doma, zdaj ni mogel več nazaj.

Vžgalica je vzplapolala in razsvetlila prostor; nekaj bornega pohištva, čudno razpostavljenega ob vlažnih stenah, nekaj ognjišču podobnega ter na dveh posteljah cunjaste kepe, iz katerih je prihajalo dihanje. Nato je vžgalica ugasnila.

Ko se je užgala druga, se je največja teh cunjastih kep zganila, od nekje se je izmotala glava ženske, bled obraz se je v kroni črnih las silno zavzel, iz grla je prišel preplašen glas: «Kdo je?»

«Dobri ljudje», je dejal Nastran in iskal tretjo vžgalico. Beseda mu ni šla iz ust, zdela se mu je ironija.

Ob tretji vžgalici je ženska utegnila pogledati «dobre ljudi» v obraz. Začudenje ni ponehalo, ponehal je strah. «Kje imate luč?»

Pokazala je na mizo, ki je stala ob steni. Nastran je donesl vžgalico in prižgal konec lojenke, ki se je bila pol razcedila po mizici. Bleda, pošastna svetloba se je trepetaje razlila po stenah in po predmetih.

Ženska je sedela na postelji. Dasi je bila skoro docela oblečena, je vendar nagonsko iskala cunj, da si pokrije rame in roke še bolj. Nastopili so trenutki, ko si niso vedeli, kaj reči. Prva je spregovorila žena in dejala:

«Oprostite, mraz nam je bilo in smo šli spat.»

«O, kaj tisto,» je dejal Nastran.

«In spite pri odprtih vratih?» je vprašal Stružnik.

«Kaj pa nam kdo more vzeti?» se je ženska nasmejala ironično. «Revščino?»

«Prišla sva», je Nastran naenkrat našel ravnotežje, «ker sva mislila, da vas dobiva na nogah, ko obhajate sveti večer. In oprostite, če sva vdrla nepovabljeni in brez dovoljenja v vaše stanovanje, če ga moremo s to človeško besedo sploh tako imenovati.»

«To nič ne de», je dejala. «Če bi vam le mogla s čim postreči, je tožil njen bledi obraz s kolobarji okrog oči. Pri tem je znova poizkušala zakriti roke, Nastran in Stružnik nista vedela, ali se sramuje bolj nagote ali svoje koščenosti.

«Božič smo obhajali», je pristavila. «Imeli smo kruh in mleko. Otroci so se najedli in spijo...»

Pri tem se je ozrla po otrocih. Male kepe cunj so nevzdržno spale in se pri dihanju komaj vidno dvigale in padale.

«Ali se nihče ni oglasil pri vas?» je vprašal Stružnik. «Hočem reči, na prošnjo v listih.»

«Ali je bilo v listih?»

Torej ženska tega ni vedela. Kdo je izvedel za njeno bedo?

«Neka gospa mi je obljubila, da poskrbi zame. Potem je ni bilo več...»

«In nikogar drugega tudi ne?»

«Pač... Prišla je neka gospa in še ena... Prva mi je poslala nocoj kruha in mleka. In še neki gospod. Ta mi je daroval lino.»

«Drugega ni bilo?»

«Ne...» je dejala. Tedaj se je spomnila: «Ali bi sedla, gospoda?» Z očmi je iskala borno stolico, ki je stala ob steni.

«Ne», je dejal Nastran in pogledal Stružnika. Ta je mislil; njegove oči so merile stene, vlažna tla, temen obraz ženske, pohištvo in strop.

«Da je bilo v listih?» je zopet povzela počasi ženska. «Da je bilo...? Kaj pravite, ali je bral on?»

«Kdo — on?»

«Moj mož... Kaj pravim», je dejala jezna nase. «Saj vi ne morete vedeti...»

Videla sta, da je za siromaštvom še nekaj drugega, kar prihaja večno skeleče na dan. Tam pa začena družinska drama. Ne moreta ne soditi ne obsojati.

«Saj mu nič ne rečem», je dejala ženska in dela sklenjene roke med kolena in zrla preko njiju glav nekam daleč. «Sama ne vem... Ah!» se je stresla in pogledala, kakor da je vrgla vse od sebe in se je zavedla.

Iz prostora in iz ženske je dihala občutje, ki je navdalo oba moža z neznano tesnobo. Spogledala sta se, imela sta zadosti. Odgovorila sta na vsa vprašanja in hotela oditi.

Stružnik je segel v listnico in napol zmečkal bankovec med prsti, ko ga je podajal ženski. Ta ga je začudeno sprejemala; rada bi se bila branila, a je pomenil toliko zanjo, da je v začudenju skoro izostala hvala.

Ko sta stopila moža zopet na ulico, sta se globoko oddahnila. Nekaj težkega je preje ležalo nad njima. Čez dolgo časa je spregovoril Stružnik.

«Slabi ljudje smo na svetu.»

Mhm, je pritrdil Nastran, ki so mu misli blodile drugje.

«Vraga!» se je ustavil Stružnik in se razhudil: «To naj pišejo božični pisni; kaj kvasijo romantične zgodbe! To bi človeka zgrabilo!»

Ko mu Nastran ni ugovarjal, se je temu čudil in je mesto Nastrana pristavil sam:

«Končno — je romantika tudi to.»

Nato sta bila tiho do doma...

F. M. DOSTOJEVSKI:

Deček v gosteh pri Jezusu.

Poslovenil: Ivan Vouk.

V temnem in vlažnem podzemlju se je prebudil nekega jutra deček še nežne starosti: bilo mu je kakih šest ali še manj let. Odet je bil v nekaj plašč in ves je trepetal. Z dihanjem je puhtela bela sapa iz njega in on je, sedeč v kotu na kovčegu, iz dolgega časa nalašč pihal sapo iz ust ter se zabaval gledajoč, kako se je kadila. V teku jutra je še nekolikokrat stopil k ležišču, kjer je ležala na tankem, trdo uležanem postelnjaku njegova bolna mati, katere glava je počivala na nekaki culi, ki je služila za blazino. Kako je prišla sem? Iz tujega mesta je pač do sem priromala in tu zbolela. Sostanovalci, ki so bili porazmešeni po raznih kotih, so se ta dan razkropili, zakaj bil je prazen. Ostal je le neki prekupečevalec pohištva, ki je ležal že ves dan in vso noč pijan kakor klada, ne da bi bil počakal praznika. V drugem kotu je stokala neka osemdesetletna starka, ki je služila pred davnim časom neke za pestunjo, sedaj pa je umirala sama. Stokala je in mrmrala ter nergala na dečka, tako da se je on bal približati se njenemu kotu. Nekje v veži se je napil vode, toda nikjer ni mogel najti niti skorjice kruha. Že kakih desetkrat je stopil k ležišču buditi svojo mamo. Strašno mu je postalo nazadnje v temi: že davno se je bilo zvečilo, a nobene luči niso prižgali. Ko je otipal mamino obličje, se je začudil, da se ona sploh ne giblje in da je mrzla kot stena. «Zelo mrzlo mora tu biti», je pomislil, postal nekoliko, medtem ko je njegova roka nekaj časa nezavedno obležala na rajnici. Nato je dahnil v prste, da bi jih ogrel in naglo poiskal na ležišču svojo kapo ter se na tihiem in tipajoč izmuzal iz podzemlja. On bi bil šel že poprej ven, toda bal se je gori na stopnicah velikega psa, ki je ves dan lajal na pragu sosednih vrat. No, psa ni bilo zdaj več tam, in deček je stopil naglo na ulico.

Moj Bog, kakšno mesto! Še nikoli

ni videl kaj takega. Tam, odkoder so prišli, je ponoči takšen črn mrak, samo ena svetilka za vso ulico. Lesene nizke kočje zapirajo s polkni, a jedva se zmračijo, že ni več žive duše na ulici: vsi se zapro v hiše. Le velike tolpe psov vijo, na stotine in tisoče jih je, vijo in lajajo vso noč. Toda zato je bilo tam tako gorko in tudi jesti so mu dajali, a tu — o Bog, da bi dobil vsaj drobtinico za pod zob! In kakšen šum in ropot je tu, kakšna svetloba in kakšni ljudje, konji, kočije in mraz, mraz! Bela para se vali od upehane konj in iz njih toplo puhajočih gobcev; skozi mehki sneg zvone podkve ter neprestano udarjajo ob tlak in o Bog, kako ti rad jedeš, da bi dobil vsaj drobtinico česar koli in tudi prstki so ga začeli hkratu tako boleti.

Evo, zopet druga ulica — o, kako je široka! Tukaj ga gotovo še ponedijo; kako vsi vprijejo, beže in se vozijo, a luči, kolike luči! Kaj pa je to? To je neko veliko steklo, za steklom soba, a v sobi drevo do stropa; to je božično drevesce, a na njem je sila lučic, koliko zlatih papirkov, koliko jabolk, a vse naokrog punčke, majhni konjički; po sobi pa tekajo lepo opravljeni otroci, čisti so, smejo se in se igrajo ter jedo in nekaj pijejo. Evo, dekletce je pričelo plesati z dečkom; kako lepo dekletce! Tudi godba igra, saj se sliši skozi steklo. Gleda deček, čudi se, že se smeje, a tedaj ga zabole že prstki na nogah, a oni na rokah so postali že popolnoma rdeči, že se ne prigibljejo več, ampak samo bolešno pocmcajajo.

Iz nenadoma se spomni deček, da ga bole prstki, zajokal je in ponitel dalje, pa zagleda zopet skozi drugo steklo sobo, tudi tam so drevesa, a na mizah slaščice in kolači — vsakovrstni: mandeljevi, rdeči in rmeni, pa sede tam štiri bogate gospe in kdor pride noter, vsakemu dajo kolač. In vrata se neprestano odpirajo, zakaj mnogo gospode prihaja k njima z ulice. Prikrade se deček k vratom, odpre nenadoma vrata in vstopi. Joj, kako so vpili in zamahnili proti njemu! Ena izmed gospa je naglo stopila k njemu in mu stisnila v roko kopejko in sama mu je odprla vrata na ulico. Kako se je prestrašil! In kopejčica je v tistem trenutku zdrnila iz roke, se zakotalila in zavrela po stopnicah: on ni zmogel več apogniti svojih rdečih prstkov, da bi o obdržal v roki. Zbežal je deček ter pohitel hitreje in hitreje, da sam ni vedel kam. Že zopet mu gre na jok, toda zdaj je postal že boječ in aiti, hiti ter puha v ročke. In popade ga strašna žalost, zakaj hkratu se je začutil tako osamljenega, tako zapuščenega in — o Bog! Kaj pa je spet o! Stojte ljudje v gruč in se čudijo: na oknu za steklom vam stoje tri punčke, majhne, odete v gizdava rdeča in zelena oblačila in prav take so kakor žive! Najprej vam sedi tam nekakšen starček in zdi se, da igra na velike gosli, a druga dva stojita zraven njega in igra na majhnih goslih in v taktu prikimavata z glavama, drug na drugega gledata in ustna se jima premikata, govorita prav zares govorita — le da se skozi steklo ne sliši. Spočetka je mislil deček, da so te punčke žive, ko se je pa dodobra prepričal, da so le punčke, se je nasmejal. Nikoli ni še videl takih punčk in ni vedel, kaj pravzaprav vse to pomeni. In zopet mu je šlo na jok, toda ne, ko so pa bile te punčke tako čudovito smešne. Nenadoma je začutil, da ga je nekdo od zadaj potegnil za suknjo: velik, hudočen deček je stal poleg njega, udaril ga je po glavi, strgal mu kapo z glave in mu nastavil nogo. Opohtel se je deček in padel na zemljo, tedaj je zaslišal kričanje, onemel je, poskočil in bežal — bežal ter pribežal, da sam ni vedel kako do vrat tujega dvorišča. Sedel je za sklad drvi: «Tu me ne najdejo, ko je pa tako temno.»

Sedel je in se sključil, še dihati si ni upal od strahu. Nenadoma mu je postalo silno prijetno: ročke in nožke tako toplo, tako toplo kakor pri peči; hkratu je ves vztrepetal: ali je bil zares zaspal? Kako lepo je tukaj za-

spati: «Tu posedim nekaj časa, a potem si pojdem spet pogledat punčke,» je pomislil deček ter se nasmejal, ko se je nanje spomnil: «Prav tašne so, kakor bi bile žive!» In tedaj se mu je hkratu zazdelo, da je mati nad njim ter mu poje uspavanko: «Mama, jaz spim, ah, kako prijetno je tu spat!»

«Pridi k meni, k božičnemu drevescu,» je zašepetal nenadoma tih glas.

Spočetka je deček pomislil, da je to še vedno njegova mamica, toda ne, to ni ona; nič ne vidi, kdo ga kliče; tedaj pa se neznanec skloni nadenj, ga objame v temi in deček mu proži roko in hkratu, — o, kakšen blesk! Oj, kakšno božično drevo! Pa to ne more biti božično drevo, takega drevesa sploh ni še videl! Kje pa je sedaj pravzaprav: vse se lesskeče, vse se blešči, a povsod naokoli same punčke — toda ne, to so resnični dečki in prave deklice, samo, da so vsi tako svetli, vsi krožijo okoli njega, ga obkrožujejo in poljubujejo, nato pa ga dvignejo, neso s seboj in sam on leti z njimi ter vidi: njegova mama ga gleda in se mu radostno smehlja.

«Mama! Mama! Ah, kako lepo je tukaj, mama!» ji vzklika deček in zopet se poljubljuje z otroki, pa se mu hoče takoj pripovedovati nekaj o tistih punčkah za steklom. «Kdo ste vi, dečki? Kdo ste ve deklice?» jih izprašuje ter se smeje in jih objemuje. — To je «božično drevo», mu odgovarjajo. «Na ta dan je pri Jezusu vselej pripravljeno božično drevo za one majhne otroke, ki nimajo tam svojega božičnega drevesca... In spoznal je, da so bili dečki in deklice ravno takšni kakor on, otroci, toda bili so še zmizgani v svojih koših, v katerih so jih izpostavili na stopnicah petrograjskih činovnikov, drugi so bili zadušeni od finških dojlj vzgojevališča, tretji so umrli na usehlih prsih svojih mater (za časa samarske fakote), četrti so se zadušili v vozovih tretjega razreda od smrada, a vsi so zdaj tu, vsi so zdaj kot angeli, vsi so pri Jezusu in On sam je sredi njih, razprostira nad njimi roke in blagoslavlja nje in njih matere... A matere teh otrok so vse tu, ob strani, jočejo; vsaka prepozna svojo dečka ali deklico in oni letajo k njim, jih poljubujejo, jim otirajo solze s svojimi rokami in jih prosijo, naj se ne ločijo, ko je tu tako lepo...»

A spodaj, proti jutru, so našli vrtarji majhno truplo izgubivšega se in za drvmi zmizlega dečka; poiskali so njegovo mater... Ta je še prej umrla; oba sta se sešla pri Gospodu Bogu v nebesih.

Carlyle o plahosti.

Naša prva dolžnost je zatirati plahost. Moramo se je oprostiti, sicer nam je delo nemogoče. Naša dejanja so suženjska, neresnična, zgolj dozdevna, dá, naše misli so hinavske, dokler v nas biva plahost. Biti moramo junaški, iti naprej in se moško oprostiti v zaupanju, da smo poklicani in izvoljeni od višjih moči, in da nismo plahi. Možje smo le dotle, dokler obvladujemo plahost.

Niso li misli, vsako resnično delo, največja krepost, otroci bolečine? Kakor iz črnega vrtinca rojene. — Resničen napor, — enak boju ujetnika za osvobojenje — to je misel. Potom bolečin se izpopolnjujemo.

Značaj.

Značaj je ena največjih gonilnih sil sveta. V svojem najplemenitejšem vtelesenju prikazuje človeško naravo v svoji najzvišenejši obliki, kajti značaj prikazuje najboljši del človeka.

Značaj je lastnina. Značaj je najzlahnejša lastnina izmed vseh. On daje pravico do splošne naklonjenosti in spoštovanja ljudi. Kdor ga poseduje — čeprav ne obogati na svetstvih vrednotah — bo zaslužil svoje plačilo v pošteno pridobljenem spoštovanju, v dobrem glasu. Po pravici veljajo v življenju največ dobre lastnosti: pridnost, čednost, miloba; po pravici najbolj cenimo resnično dobro.

DELO.

Delo je najboljši vzgojitelj značaja. Delo budi in šola ubogljivost, obvladovanje samega sebe, pazljivost, delavnost in vztrajnost.

S. Smiles.

IZ JELŠAN.

V noči od ponedeljka na torek so udrli tatovi v stanovanje g. dekana Hušo. Bili so sicer mojstri, ker so znali na lep način priti v stanovanje, vendar ne tisti s »patentom«, ker so pustili posojilnično blagajno, v kateri se je nahajalo 16.000 L popolnoma nedotaknjeno. Z visoko lestvo, ki so jo dobili pri nekem drugem posestniku, je moral eden manjših priti do stranišnega okna v prvem nadstropju, skozi katero je splezal v stanovanje ter odprl ostalim tovarišem glavna vrata. Zdi se, da so morali biti pri tem svojem poslu najmanj dve uri, kajti v miznem predalu so dobili 800 lir v gotovini in za tem so se prav dobro pogostili. Iz kleti so si prinesli par loncev vina in butiljk, saj narezali salama in zabelili salato. Ko so se nemoteno napili in najedli, so pobrali še eno mantelino gospoda dekana in jo odkurili v temno noč. Orožniki so čvrsto na delu, da izsledijo tičke.

VRHPOLJE PRI KOZINI.

Iskreno želimo, da bi se tudi o naši vasi kaj čitalo v »Novicah«. Toda, kaj hočemo! Vasica je majhna in dogledkov tudi ni takih, da bi jih bilo vredno priobčevati. Kakor znano imamo tudi mi svoje pevsko društvo. Čeprav upoštevamo, da je veliko pomanjkanje pevovodij in — denarja, kljub temu lahko trdimo, da društvo dobro uspeva! Nadejamo se, da bomo v kratkem imeli svojega domačega pevovodjo v osebi mladega Feriuge, ki obiskuje pevovodski tečaj. Dal Bog in sreča junaška! — Vrhpolec.

ŠMARJE PRI KOPRU.

Pri nas je že več let v službi neki učitelj, ki bi moral pokazati svoj kremeniti značaj. Je pa ravno narobe. Lahko bi ga imenovali fik-fak. Zdaj skuša na vse mogoče načine doseči, da bi se prikupil koprški gospodi in ravnatelju. V ta namen je začel tudi precej pretepati naše otroke. Otrokom naj se da lepih koristnih nauk in duševne hrane ne pa pretepanje.

IZ DOLINE.

Za liktorsko posojilo je prejšnjo nedeljo sklical naš župan sestaneč vaščanov, katerim je pojasnil gospodarski pomen in nas vzpodbujal k sodelovanju. Žal, da mnogi niso razumeli. Ali bi bil to tako velik greh, ako bi ljudem, ki ne poznajo italijanskega jezika, pojasnil to stvar eden ali drugi obč. uradnikov v slovenščini? Izvolil se je posebni odbor, in sicer: č. g. dekan Piščanc, Vodopivec Jos., Barut Jos., Kocjančič Jos. in učitelj Galasso, ki ima namen propagirati med občani za podpis liktorskega posojila.

IZ BOLJUNCA.

Bliža se praznik sv. Stefana. Cerkev ga praznuje kot prvega mučenca. Kakor znano, je bil sv. Stefan kamenjan. Spomin na ta dogodek je Boljuncem ohranil, kakršnega se nikjer ne vidi. Tudi nisem mogel pri najstarejših vaščanih izslediti, kako stara je ta navada. Takoj po blagoslovu se zberejo vsi vaški otroci na obsežnem trgu, a od strani prihajajo dekleta, ki otroke obsipajo z jabolki in pomarančami. Da je pri tem dirindaju precej bunc in krvavih nosov, je samo ob sebi razumljivo. Ves dogodek je pa zanimiv in kratkočasen.

P O D L I S T E K

PAVLA ROVANOVA:

Na sveti večer

Po dnevu truda in nemirnega vrvenja se je vrnil v hišo mir in počitek. Pospravljene so shrambe, očiščene sobe in v kuhinji se praznično lesketala oprava. V družinski sobi se širi od tople peči prijetna gorkota in belopogrtna miza z razno pečeno vabi.

Gospodinja je nagrebla na železno lopatico žerjavice in jo obložila z velikonočnimi vejicami oljke in rožmarina. Z dišečim kadilom stopa tihih kerakov iz sobe v sobo, iz kuhinje v klet, shrambe, hleve in podstrešje in venomer ji šepetajo usta tihe prošnje k Vsemogočnemu za srečo v hiši. Gospodar je v staji. Z žuljavo roko gladileno rejeno, osnaženo živino in zadovoljnost mu sije z obraza. Mnogo truda mu je bilo treba, skrbi in trpljenja, da se lahko nocoj z mirnim srcem veseli. Stari gospodar, mož sivih las, pa še vednega obraza in živih oči, tlači vneto tobak v pipo, saj ve, da bo morala nocoj goreti in kaditi vse dalj kot druge večere. Njegova zvesta družica, ljubeča sta-

Gospodarstvo

KORIST GNOJNICE.

Kmetovalec! Ali veš, da se pozna tvoja naprednost, tvoja izobrazba takoj, ko se stopi v vasi? V krajih, kjer pusti kmetovalec, da odteka gnojnica po jarkih, da gnojšča izpira dež, prebivalci takih krajev stoje na nizki stopinji izobrazbe!

Z nobeno stvarjo se pri nas tako slabo ne ravna, kakor ravno z gnojnico. Skoro povsod po naših vaseh se še lahko vidi, da se gnojnica popolnoma pušča v nemar. Gospodarji, ki zametujejo gnojnico, zametujejo denar. Preračunjeno je, da je gnojnica, ki se dobi od ene krave, vredna na leto nad 200 lir. Iz tega se lahko razvidi, kako lahkomišelnost trosimo denar, če puščamo odtekati gnojnico.

Gospodarji, ki imajo večje število živine v hlevu, izgube na ta način tisočake. — Gnojnica ima v sebi vse potrebne redilne snovi za rastline, posebno pa je bogata na dušiku in kaliju. Vse redilne snovi so v gnojnici že raztopljene, tako da jih zamorejo rastline takoj sprejemati v se. Radi tega tudi vidimo, da gnojnica takoj pomaga, če z njo gnojimo rastoče rastline.

Gnojnica je tem boljše, čim manj ji je primešane deževnice. Gnojnico rabimo tudi, da z njo polivamo hlevski gnoj na gnojšču, ker se tak vlažen gnoj hitreje razkroja. Za polivanje rabimo na dolg drog nasajen lesen korec ali pa gnojnično pumpo.

Zelo uspešno se rabi gnojnico za gnojenje deteljišč in travnikov. Posebno take rastline je dobro zalivati z gnojnico, katerim se hoče hitro pomagati, na pr. žitnim setvam. Izvrstno vpliva gnojnica tudi pri zelnatih rastlinah in turščici. Najbolj se pa kaže njena korist na travnikih.

Gnojnico je voziti ob deževnem vremenu, da se v zemlji pomeša z deževnico, ki bi bila sicer premočna. Za vožnjo gnojnice treba si tudi preskrbeti gnojnične sode.

Gnojnica hitro zaleže, za dolgo pa ne pomaga!

Naj bi prišli naši gospodarji vendar enkrat že do pravega spoznanja in naj bi delali prekoristne gnojnične jame. Bodite prepričani, da bo denar izdan za tako jamo, nosil lepe obresti! Lotimo se tedaj gnojničnih jam. S tem koristimo zemljišču in obvarujemo dvorišča in ceste nesnage!

PRAZNA KRMA, PRAZEN GNOJ

Med gnojem in gnojem je velika razlika, recimo tako, kakor med senom in senom. Na videz je hlevski gnoj enak drug drugemu, ta-

ko da ga je po vnanosti težko ločiti in razlikovati glede njegove notranje vrednosti. Kjer pridelujejo boljše krmo, imajo tudi boljši gnoj. Travnati kraji dajejo vobče boljši gnoj kakor pa žitorodni kraji. V prvih pokladajo živini samo seno in otavo, v drugih pa večinoma slamo. Pa tudi po travnatih krajih ni hlevski gnoj povsod enako dober. Odvisno je to tudi od tega, kako se travnikom gnoji in kako tečna je krma, ki jo dobivajo s travnikov. Čim tečnejše je seno, tem tečnejši je tudi gnoj. Vse to velja tudi za naše razmere. Po naših mešovitih krajih polagamo seno, deteljo in slamo. Čim več dobe živali sena in detelje in čim manj slame, tem tečnejši je tudi gnoj in obratno. In čim bolj so gnojeni naši travniki in njive, tem tečnejša je tudi vsa krma. Tudi po različni vrednosti slame se ravna in obrača vrednost gnojja. Gnojeno žito daje bolj tečno slamo kakor pa žito, kateremu nismo gnojili. Iz vsega tega pa sklepamo, da ni ob prazni krmi le užitek pri živini slabši, ampak da je pri takih razmerah tudi gnoj bolj prazen in slab.

Na podlagi tega lahko trdimo, da je pri nas vobče bolj prazen gnoj, kakor je po naprednih deželah, kjer se živina vobče bolj krepko preživlja in kjer imajo zaradi tega tudi vobče boljši užitek od živine. Če pa poleg vsega še pomislimo, kako z gnojem pri nas ravnamo, potem lahko uvidimo, zakaj je med našim gnojenjem in gnojenjem po naprednih deželah taka razlika in zakaj so tam njijski in travniški pridelki vobče večji kakor pri nas.

Iz vsega pa lahko povzamemo, da se da z vsakim izboljšanjem krmljenja izboljšati tudi pridelek gnojja, s pridelkom boljšega gnojja pa tudi rodovitost naše zemlje in sploh napredek našega poljedelstva. V naših rokah je, da dvignemo in zboljšujemo po tej poti našo živinorejo in naše poljedelstvo!

Drobiž

V Oplenici pri Ohridu v Srbiji so izročili obratovanju rudnik svinca in srebra. Dnevno se nakoplje 2-3 vagona rude.

V Bosni so ustrelili medveda, ki je tehtal 250 kg.

Češka šteje 1.300.000 organiziranih telovadcev in športnikov.

Švica je zavrgla s 371.000 glasovi proti 365.000 državni žitni monopol.

V Newyoriku predvajajo z velikim uspehom govoreče filme. Ta čudež je dosežen z novim izumom vitofonom. En aparat stane 150 tisoč dolarjev.

zemlji, ki so dobre volje. Iz hiše v hišo pa hodi neslišnih stopinj sveti večer, odpira srca in duše novorojenemu Odrašeniku.

Zamišljena zrem v bleščeče svečke ob jasticah. Pastirci hitijo obloženi s težkimi darovi po svežem mahovju in pobožno klonijo glave. Na sredi kleče sv. trije kralji, upehani od dolge poti se trudno naslanjajo na romarske palice. Šepetajo tihe molitve in slavospeve ter poklanjajo Odrašeniku zlato, kadilo in miro. V ravni črti nad njimi je obstala zvezda repatica in strmi v čudežni hlevček. Ob njej se ziblje v bele tančice odet angelj z zlatimi peruti in s srebrno krono na glavi. Ob jasticah sloni Brezmadežna in z mehko roko boža nebeško dete. Iz oči ji sije sreča in krog usten ji igra rajski nasmeh. Zamaknjen gleda sv. Jožef v božjega varovanca, po njegovem obrazu je razlita nebeška luč. Na strani pa leži Detec, odpira svetle očke, dviga drobne ročice in blagoslavlja... Glej, tudi jaz sem romarica, zmučena od teže življenja klečim in ihtim pred Tvojim veličanstvom. Umirila se je duša in zjasnilo se je v srcu — samo čisto na dnu je teman vrtiček pozabljen in zavržen. O, božji Odrašenik! Usmili se in blagoslovi vrtiček, ki je tako zapuščen.

Te dni se začno na Dunaju med Jugoslavijo in Avstrijo pogajanja za določitev železniških tarif med obema državama.

ZAHVALA.

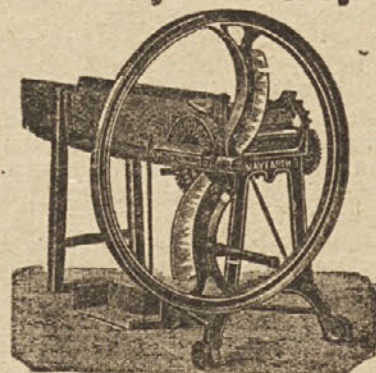
Podpisani se tem potom zahvaljujem zavarovalni družbi »LA FONDARIA« ter gosp. DRAG. STAREC glavnemu zastopniku v Barkovljah za točno in kulantno izplačilo odškodnine mojega pogorelega poslopja.

Priporočam vsem, da se zavarujejo pri goričmenjeni zavarovalnici.

Lokev, 7. decembra 1926.

HRVAT ANDREJ, Lokev 242.

Kmetijski stroji

Slamoreznice znamke »Mayfart« z verigami raznih velikosti.

Grozdne stiskalnice (preše), grozdni mlinci znamke »Mayfart« in drugih znamk.

TRŽAŠKA KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU

Ulica Torrebianca 19, in Raffineria 7. Telefon 44-39.

Zobozdravnik

D^r. D. Sardoč

špecialist za ustne in zobne bolezni

perfekcioniran na dunajski kliniki

ordinira

v TRSTU

Via Imbriani 16/11. (proti Via S. Giovanni) od 9—12 in od 3—7 ure

ZDRAVNIK

D^r. Fran Ambrožič

se je stalno naselil

v Št. Petru na Krasu

in ordinira

v Kanalci h'š od 9-12 in od 13-15

ZDRAVNIK

Dr. Fran Gruden

v Postojni

je nanovo preuredil svoj zobotehnični ambulatorij

Tehn. vodja J. Friedmann

Sprejema od 9.—12. in od 2.—5. pop.

Ugotovivši, da je povpraševanje po zavrtilu

izredno močno, je lekarna uvedla novo vrsto steklenic, ki vsebujejo večjo količino od prejšnjih; tako zadostuje za kompletno zdravljenje le 6 steklenic.

CENA STEKLENIC L 8-50.

Farm. CASTELLANOVIČ, via Giuliani No. 42 (pri svetem Jakobu.)

Lastnik F. BOLAFFIO

Javen ples se je vršil v aeroplanu, ki vrši promet na progi London-Pariz, v višini 2000 m.

V Romuniji bodo ustanovili visoko šolo za telesne vaje. V Nemčiji in Ameriki obstoja že več takih »univerz«.

Na Francoskem v kraju St. Auban je eksplodirala zaloga tekočega klora. Nesreča je zahtevala 19 smrtnih žrtev in več jih je bilo ranjenih.

V Milanu je policija odkrila ponarejevalnico denarja ter aretirala krivce. Doslej so našli 649 za 70 tisoč, 149 za sto in 1 bankovec za 500 lir.

Razno

NEZNANI NARODI NA SEVERU

Proučevanja in raziskovanja sovjetske etnografske zveze imajo čestokrat zadovoljive uspehe! Ekspedicije doživljajo na svojih potovanjih razna presenečenja in odkrivajo popolnoma neznana dejstva.

Nedavno se je vrnila v Leningrad ekspedicija, ki jo je vodil etnograf prof. Zolotarijev. Preiskala je severne dele Laponske in severne dele leningradske gubernije in ugotovila, da žive na teh ozemljih narodi, o katerih so učenjaki domnevali, da so že davno izumrli.

Profesor Zolotarijev je v leningradske akademije poročal o svojem delu in raziskovanjih in izjavil, da je na novo odkril plemena, o katerih se je domnevalo, da ne žive več, med njimi: Esti, Vepsi, Lžori in Vojdi. Vse omenjene narodnosti je prof. Zolotarijev dobro proučil in zbral z etnografskega stališča jako zanimive podatke. Ti narodi štejejo 10—15 tisoč ljudi, govore jezik, ki je soroden jeziku zapadno finskih narodov. Vepsi, ki žive ločeno, ne prevažajo blaga z vozi, temveč prenašajo tovare na prastari način. Narod Vojdov prebiva v hišah, ki so popolnoma temne, ali v zemljo izkopanih duplinah. Vepsi pa žive skrajno primitivno, kakor pred 1000 leti.

Zolotarijeva ekspedicija je zbrala mnogo zanimivega materiala, ki je v zvezi z vsakdanjim življenjem omenjenih plemen: hrano, obleko, vzgojno sredstva. S sabo je ekspedicija prinesla tudi starinske obleke, stroje za predelavo raznih predmetov in druge zanimivosti. Od Vojdov so prinesli ščite, izdelane v obliki grbov, ki so označevali, kdo je lastnik selišča. Nekateri izmed teh ščitov so stari nad 500 let. Ekspedicija je tudi ugotovila, da Vepsi v verskih obredih baste domače bogove.

NEIZPOLNJENA OBLJUBA

Pred petimi leti je prišel angleški prestolonaslednik v neko provincijalno mesto. Pri tej priliki je naročil, da se da vsakemu članu prve škotske garde čaša vina. Godbeniki pa so si zaželeli piva. Zato je naročil princ večjo količino piva. Ko je bilo pivo iztočeno, se je ugotovilo, da je ostal kozarec muzikanta Freeda Deacona prazen. Ko so to prestolonasledniku povedali, je dejal: »Škoda, no, kadar srečam Deacona prihodnjik, mu plačam čašo piva.« Prošli teden je posejtil angleški prestolonaslednik neko londonsko bolnico za neozdravljive. Tu je zvedel povsem slučajno, da se nahaja med bolniki tudi Deacon, kateremu je dolžan čašo piva. Dal je Deacona takoj poklicati. Deacon prince ni opomnil niti z besedico na njegovo obljubo. Mislil, da se Deacon ženira, je dal princ svojemu tajniku nalogo, da da prinese možakarju čašo piva. Ko je Deacon to čul, je stopil k princu ter mu dejal na njegovo veliko začudenje: »Zelo žal mi je, toda, Velikanstvo, prišli ste prepozno — sedaj sem abstinent.«

KOLIKO JE VREDNO ČLOVEŠKO TELO

V Londonu je imel znani medicinar Allan Craig te dni predavanje o vrednosti človeškega telesa. Allan Craig pravi, da je izračunal, da reprezentira človeško telo prav minimalno vrednost. Po njegovih računih bi bilo vredno človeško telo komaj 6 angleških šilingov. Telo odraslega človeka vsebuje količino sladkorja, ki bi se jo lahko spravilo v majhno sladkornico. Z apnom, ki ga vsebuje človeški organizem bi se pobelila srednje velika omara. Iz železa bi se mogoče dal skovati žebelj. Glavni sestavni del človeškega organizma je voda, ki pa reprezentira, kot znano, minimalno vrednost. Iz fosforja bi se dalo napraviti 8 do 10 žveplenk. Če bi hotel kdo nakupiti vse te snovi v navedenih količinah, bi moral plačati zanje kvečjemu 4 angleške šilinge. Vrednost materiala vseh trenutno na našem planetu živečih ljudi, ki jih je 1700 milijonov, reprezentira po računih Allana Craiga vrednost premoženja srednjevelike londonske banke.

VELIKANSKA SKLADIŠČA ŽELEZA V RUSIJI

V guberniji Kursk so odkrili velikanke zaloge železa. Ležijo pa globoko pod zemljo, do 150 metrov. Prepričani niso nič vedeli zanje, pa je prišel nemški učenjak Stein in je raziskoval, zakaj magnetna igla tam ne kaže tako kot drugod, zakaj je zelo nemirna in bega sem in tja. Prišel je do zaključka, da morajo biti pod zemljo ogromne zaloge železa. Za njim je prišel do istega zaključka ruski profesor Lazarev. Najdišča se razprostirajo na prostoru 300 kvadratnih kilometrov, množino železa cenijo na 16 do 20 milijard ton. Ko je zboroval zadnji geološki kongres v Stockholmu, so cenili vso železno rudo Evrope in Amerike na deset milijard ton. Novih najdišč še niso vpoštevali. Vidimo, da ima samo kurska gubernija še enkrat toliko železa kot vsa Amerika in vsa Evropa skupaj. Ruska vlada si obeta od novega odkritja popoln preobrat v gospodarstvu. Pa bi bil res velik preobrat ne samo v Rusiji, temveč v svetovnem gospodarstvu sploh. Seveda se to ne bo še tako hitro javilo. Zaenkrat iščejo Rusi inozemskega kapitala da bi začeli s kopanjem. (Nar. gosp.)

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

V prvem letniku »Novice« ste, g. urednik, vpeljali vprašanja in odgovore. To se je meni zdelo za današnje čase — ko dobivamo dan za dnevom nove zakone in ukaze — zelo koristno in potrebno. Prosim Vas, ali bi ne bilo umestno, da se to zopet vpelje?

(Odgovor ured. Krivda ni na naši strani. Na vsa stavljena vprašanja — od katerekoli stroke — bomo radi našim čitateljem vedno na razpolago. Le oglasite se!)

Za zabavo in smeh.

Petek ni izjema.

Zenin: »Ali misliš, prijatelj, da pomeni to nesrečo, če se kdo poroči v petek?«

Prijatelj: »Gotovo! Zakaj pa bi bil baš petek izjema?«

Pretkani možek.

Zena: »Zdravnik ti je gotovo zabranil popivanje.«

Mož: »O ne, bil sem pri takem zdravniku, ki sam rad pije.«

Odgovorni urednik: JANKO RUNTIC.

Čevljarnica Forcessin

Odlikovana na mednarodni razstavi v Genovi z »Diploma di gran premio«

TRST - Via Giuseppe Caprin števil. 5 pri Sv. Jakobu - TRST

Kdor išče obuvalo
cenó a vendar lepo,
ta bo pomislil malo,
ne kupil kar na slepo!

In šel bo k »FORCESSINU«,
ki v Trstu vsem od kraja
— ubožcu ali bogatini —
najboljše čevlje daje ...

Čevlji za delo
L. 48.—

Čevlji za delo
L. 48.—

JAKOB BEVC - TRST

urarna in zlatarna

Trst - Campo S. Giacomo št. 5

Podružnica: S. M. Magdalena zg. št. 1

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah
KRONE plačuje više kot vsi drugi
RAZNA DARILA ZA BIRMANCE.

BUFET PRIMC

Trst, ulica XXX Ottobre 19, nasproti kavarne Commercio

Točim najboljše istrsko in vipavsko vino ter kraški teren. — Vedno sveže Drvarjevo pivo. Mrzla in gorka svinjina, sardine itd. — POSTREŽBA TOČNA.
Za obilen obisk se priporoča

Lastnik IVAN PRIMC.

IVAN KERŽE

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše
kuhinske in druge hišne
potrebščine

Iz aluminija, steklovine, lesa, emajlirane
prsti itd. — CENE NIZKE.
TRST, PIAZZA S. GIOVANNI št. 1

Si naročen na „Novice“?

Zobozdravnik

Dr L. Mermolja

sprejema

v GORICI na Travniku 5

II. nadstropje

Spomnite se „Šol. društva“!

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga z omejenim poročtom

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torre bianca 19, I. nad.

Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tek. račun in vloge za ček. promet ter obrestuje

po 4%

večje in stalne vloge po dogovoru.

Sprejema Dinarje na tekoči račun in jih obrestuje po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite.

Obrestna mera po dogovoru.

Na razpolago varnostne celice (safes)

Uradne ure za stranke od 8¹/₂ - 13, 16-18

Ob nedeljah je urad zaprt

Telefon št. 25-67.

Najstarejši sloven. denarni zavod

Trgovina manufakturnega blaga

Josip Massig - Gorica

Corso Giuseppe Verdi 18

Najbogatejša izbira volnenega in svilenega blaga, blaga za moške obleke - perila - razne opreme volne - žime in pernic

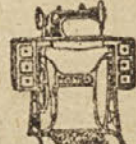
BOGATA IZBERA — IZREDEN OKUS — CENE ZMERNE

„MUNDLOS“ šivalni stroji

„Göricke“

dvokolesa, motorini „FIAM“ in belgijske puške se vdobe le pri

Josipu Kerševaniju

GORICA — Piazza Cavour 9 — GORICA